

Helsingin kaupungin kirjaamo
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Kannanotto
10.11.2021

1518/00.02.022.0220/2021

Asianne HEL HEL 2021-010365T 10 03 06, Hankenumero 0750_18

Itäkeskuksen ja sen ympäristön suunnitteluperiaatteet, HSY:n kannanotto suunnitteluperiaatteisiin

Suunnittelualueeseen kuuluu Itäkeskuksen kaupallisen keskustan lisäksi Kauppakartanonkatuun kiinnittyvä Itäkeskustan asuinalue ja viereinen Ystävyydenpuisto, Puotinharjun asuinalue, Puotilan metroaseman alue, Puotilasta myös Meripellontien varrella olevia alueita sekä pohjoisessa Myllypuroon rajoittuva Mustapuron laakso, jossa sijaitsee viheralueita, urheilupuiston kenttiä, liikuntahalleja sekä koulu- ja päiväkotirakennuksia. Suunnitteluperiaatteissa käsitellään muun muassa alueen täydennysrakentamista, liikkumista, viheralueita ja muita julkisia kaupunkitiloja. Suunnitteluperiaatteet kytkeytyvät edellä mainittujen teemojen kautta myös asumiseen, työpaikkoihin ja palveluihin. Vankan pohjan suunnittelulle muodostaa Helsingin yleiskaava, jota suunnitteluperiaatteet tarkentavat. Suunnittelualueen keskiössä on Itäkeskuksen keskusta molemmin puolin aluetta jakavaa Itäväylää. Tämä kaupallisten toimintojen ja liikenteen nykyisin hallitsema alue oli vuosien 2019–2020 aikana yleisen ideakilpailun kohteena. "Itä-Helsingin keskusta"–kilpailun lopputulos ja jatkosuunnitteluun valitut ehdotukset muodostavat pohjan pääväylien päällä ja vieressä olevan keskusta-alueen kehittämiselle ja pääväylien liikennesuunnittelulle. Stoaan ja Puhoksen alueen osalta jatkosuunnittelua on jo tapahtunut. Alueelle on laadittu omat suunnitteluperiaatteet, jotka kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 18.5.2021.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää kannanottonaan asiasta seuraavaa:

Alueella sijaitsee tärkeitä pääviemäreitä, jäteveden pumppaamo sekä muita käytössä olevia yleisiä vesihuoltolinjoja, jotka tulee ottaa huomioon alueen maankäytön suunnittelussa. Kaavoituksen yhteydessä tulee selvittää uuden vesihuollon ja johtosiirtojen tarve ja laatia alustava vesihuollon yleissuunnitelma kustannusarvioineen. Kaavoituksessa tulee varmistaa riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille. Yleiset vesihuoltolinjat tulee pääsääntöisesti sijoittaa yleisille alueille. Mahdollisten johtokuja-aluevarausten tarve tulee selvittää. HSY:n oikeus sijoittaa, ylläpitää ja huoltaa vesijohto- ja viemäriverkkoa tulee huomioida alueen suunnittelussa sekä toteuttamista koskeissa sopimuksissa. Ratkaisuja tulee miettiä ja niistä sopia yhdessä HSY:n kanssa.

Alueen suunnittelun yhteydessä tulee lisäksi selvittää alueella muodostuvien hulevesien imeytys- ja viivytysmahdollisuudet ja huomioida niiden vaatimat tilavaraukset sekä laatia hulevesien hallintasuunnitelma.

Yhteyshenkilönä toimii alueinsinööri Sini Lehtonen, sini.lehtonen@hsy.fi.

Saara Neiramo
ma. yksikön päällikkö

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
PL 100, 00066 HSY, Puh. 09 1561 2110, Y-2274241-9, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
PB 100, 00066 HSY, Tfn 09 1561 2110, FO-2274241-9, www.hsy.fi

12.11.2021

Helsingin kaupunki
Kirjaamo
helsinki.kirjaamo@hel.fi

HEL 2021-010365
Hankenumero 0750_18

HELEN-KONSERNIN LAUSUNTO, Itäkeskuksen ja sen ympäristön suunnitteluperiaatteet

Helen on tutustunut nähtävillä olleeseen materiaaliin liittyen Itäkeskuksen ja sen ympäristön suunnitteluperiaatteisiin ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Itäkeskuksen ja sen ympäristön suunnitteluperiaatteiden luonnos on laadukas ja monipuolinen suunnitelma ja taustamateriaali on kattava kokonaiskuvaus alueesta. Suunnitteluperiaatteiden yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on nostettu ilmastoviisas kaupunkisuunnittelu, joka on niin Helsingin kaupungin kuin Helenin ilmastotavoitteet huomioiden kiitettävää. Helen on sitoutunut kunnianhimoisiin hiilineutraaliustavoitteisiin vuoteen 2030 mennessä. Osana tätä merkittävää siirtymää Helen selvittää useita keinoja tuottaa sähköä ja lämpöä hiilineutraalisti. Nähtävillä olleissa suunnitteluperiaatteissa on kiitettävästi nostettu esille, että alueen suunnitteluratkaisuilla ja kaavamääräyksillä pyritään edistämään Hiilineutraali Helsinki-tavoitetta. Suunnitteluperiaatteissa on nostettu esille paikallinen uusiutuva energiantuotanto, kuten maalämpö ja aurinkoenergia sekä kiinteistörajat ylittävät energiajärjestelmät.

Helen nostaa esille, että suunnitteluperiaatteiden laadinnan yhteydessä olisi mielekästä huomioida, miten alue kokonaisuutena liittyy ympäröivään, olemassa olevaan ja kehittyvään energiainfrastruktuuriin. Alueen täydennysrakentamisen ja kehittämisen yhteydessä monipuoliset ja hajautetut sähkön- ja lämmöntuotannon ratkaisut ovat tärkeässä roolissa. Helen kannustaa jo suunnitteluperiaatteiden laadinnan yhteydessä tarkastelemaan alueen energiakysymyksiä kokonaisuutena, jolloin voidaan saavuttaa synergiaetua laadittaessa asemakaavoja pienempien kokonaisuuksien osalta tulevien vuosien aikana.

Maalämmön ja aurinkoenergian lisäksi yksi tärkeä hajautetun lämmöntuotannon vaihtoehto on myös hukkalämmön hyödyntäminen, josta esimerkkinä alueelle rakennettavan Myllypuron jääurheilukeskuksen yhteyteen toteutettava hukkalämmön talteenotto. Hankkeen hukkalämmön määrä vastaa arviolta noin 270 omakotitalon tarvitsemaa keskimääräistä energiamäärää vuodessa. Hukkalämmön talteenoton näkökulmasta maankäytössä tulisi Helenin näkemyksen mukaan myös aktiivisesti pyrkiä löytämään konesalikäyttöön sopivia sijainteja hyvien kaukolämpö- ja sähköliittymien varten sellaisessa kaupunkirakenteessa, jossa ne voidaan sovittaa yhteen ympäröivän maankäytön kanssa. Helen tukee mielellään kaupungin kaavoitusta sopivien sijaintien tutkimisessa. Hukka- ja ympäristölämpöjen hyödyntäminen ja talteenotto tukee myös kiertotaloustavoitteita.

12.11.2021

Itäkeskuksen suunnitteluperiaatteiden alueelle sijoittuu Helen Sähköverkko Oy:n voimajohto, joka on huomioitu suunnitelmissa. Helen Sähköverkolla on sähköasemien kehityksen näkökulmasta tarvetta uuden sähköaseman rakentamiselle Itäväylän eteläpuolelle. Uuden sähköaseman sijainnin osalta on kaupungin kanssa selvitetty mahdollisia tilavaroja Kauppakartanonkadun väestösuojatilojen yhteydessä sekä Meripellontien varressa (suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä). Sähköaseman käyttöönottoajankohta sijoittuisi 2030-luvun loppuun, jolloin sen asemakaavoitukselliset tilavaraukset on hyvä varmistaa lähivuosina. Suunnitteluperiaatteissa onkin mainittu yhdyskuntateknisen huollon verkostojen tilavarausten varmistaminen ja toiminnan turvaaminen, joka Helenin näkökulmasta on hyvä nostaa näkyväksi jo tällä suunnittelutasolla.

Lisätietoja antaa

Kristina Salomaa, maankäyttöasiantuntija
Helen Oy

Helen Oy

Helen Sähköverkko Oy

Ilkka Ruutu
KiinteistöjohtajaAki Hämäläinen
Suunnittelupäällikkö

11.11.2021

338/10.02.03/2021
[Itäkeskuksen ja sen
ympäristön
suunnitteluperiaatteet]**Helsingin kaupunki**Kirjaamo
helsinki.kirjaamo@hel.fi**Viite**Lausuntopyyntöne 14.10.2021
Kymp/HEL 2021-010365**Lausunto Itäkeskuksen ja sen ympäristön suunnitteluperiaatteista**

Itäkeskukseen ja sen ympäristöön laaditaan suunnitteluperiaatteet, joissa määritellään suuntaviivat alueen kehittämiselle ja myöhemmin tapahtuvalle alueen asemakaavoitukselle, liikennesuunnittelulle ja muulle suunnittelulle. Suunnitteluperiaatteissa käsitellään muun muassa alueen täydennysrakentamista, liikkumista, viheralueita ja muita julkisia kaupunkitiloja. Suunnitteluperiaatteet eivät ole yleis- ja asemakaavan tavoin oikeusvaikutteinen kaavataso, vaan ne ohjaavat kaupungin sisäisenä ohjeena alueen asemakaavoitusta ja muuta kehittämistä.

Suunnittelualueeseen kuuluu Itäkeskuksen kaupallisen keskustan lisäksi Kauppakartanonkadun ympäristön Itäkeskustan asuinalue ja viereinen Ystävyydenpuisto, Puotinharjun asuinalue, Puotilan metroaseman alue, Puotilasta myös Meripellontien varrella olevia alueita sekä pohjoisessa Myllypuroon rajoittuva Mustapuron laakso.

Suunnittelualueen keskiössä on Itäkeskuksen keskusta, joka sijaitsee aluetta jakavan Itäväylän molemmiin puolin. Itäkeskuksen keskusta-alue oli vuosien 2019–2020 aikana yleisen ideakilpailun kohteena. Kilpailun lopputulos ja jatkosuunnitteluun valitut ehdotukset muodostavat pohjan pääväylien päällä ja vieressä olevan keskusta-alueen kehittämiselle ja pääväylien liikennesuunnittelulle. Stoa ja Puhoksen alueelle on laadittu omat kaupunkiympäristölautakunnan 18.5.2021 hyväksymät suunnitteluperiaatteet, joista HSL on lausunut joulukuussa 2020.

Suunnittelualueella sijaitseva Itäkeskuksen terminaali on Itä-Helsingin merkittävin ja vilkkein joukkoliikenteen solmupiste, johon liikennöi tulevaisuudessa bussien ja metron lisäksi myös pikaraitiotie. Ruuhkatunnissa terminaalista lähtee 2020-luvun puolella välissä noin 75 bussivuoroa, 10 Raide-Jokerin lähtöä ja 48 metrovuoroa.

11.11.2021

338/10.02.03/2021
[Itäkeskuksen ja sen
ympäristön
suunnitteluperiaatteet]

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) lausuu kannanottonaan seuraavaa:

Itäkeskuksen keskustan ja sen ympäristön suunnitteluperiaatteissa on huomioitu joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytyksiä suunnitteluperiaatteiden edellyttämällä tasolla yleispiirteisesti. Suunnittelualueella myöhemmin tapahtuvan tarkemman tason asemakaavoituksen, liikennesuunnittelun ja muun suunnitteluun lähtötietoina on kuitenkin tärkeää huomioida alla esitettyjä asioita muun muassa joukkoliikenneasemien tilavarauksiin, liityntäpysäköintiin ja katuverkon toimivuuteen liittyen.

Suunnitteluperiaatteiden luonnoksessa joukkoliikenteen asemia esitetään kehitettäväksi ”-- monipuolisen toiminnan ja tehokkaan maankäytön keskipisteinä --”. Joukkoliikenneasemien ja niiden välittömän ympäristön suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota siihen, että joukkoliikenteen sujuvuus ja muut toimintaedellytykset turvataan ja sujuvalle joukkoliikenteelle varataan riittävästi tilaa sekä rakentamisen aikana että rakennushankkeiden valmistuttua. Joukkoliikenteen toimintaedellytysten eli esimerkiksi tilantarpeen ja sujuvien liikennejärjestelyjen ollessa ristiriidassa kaupallisten intressien kanssa, tulee alueen metroasemilla sekä niitä välittömästi ympäröivässä katuverkossa asettaa joukkoliikenne etusijalle.

Suunnitteluperiaatteet ennustavat kasvua alueen asukas- ja liikennemääriin. Alueen liikenneyhteydet tulee suunnitella kävely, pyöräily ja joukkoliikenne edellä. Turunlinnantielle nykyisen ja tulevan terminaalin tuntumaan on hahmoteltu idän suunnan pikaraitiotien päätepysäkkiä. Turunlinnantie on alueellinen kokoojakatu ja uuden pikaraitiotien myötä kadun merkitys joukkoliikenneväylänä tulee kasvamaan entisestään. Toivomme, että jatkosuunnittelussa selvitetään Turunlinnantien joukkoliikenneväylän toimivuus muut liikennemäärät huomioiden sekä varmistetaan, että uusi joukkoliikenneterminaalialue säilyy helposti ja sujuvasti liikennöitävänä myös idän pikaraitiotien tai runkolinjan toteutuessa.

Suunnitteluperiaatteissa esitetyt autojen ja pyörien liityntäpysäköinnin ohjearvot Itäkeskuksen ja Puotilan metroasemien ympäristöissä eroavat hieman vuonna 2017 laaditussa [Helsingin seudun liityntäpysäköinnin toimenpideohjelmassa](#) esitetyistä. Toimenpideohjelmassa on esitetty ohjearvot liityntäpysäköinnin määristä vuodelle 2025. Itäkeskuksen metrokorttelin suunnittelussa ohjearvoista on jo jouduttu tinkimään, mutta jatkosuunnittelussa tulee selvittää mahdollisuuksia autojen liityntäpysäköintipaikkojen lisäämiseen metrokorttelin ympäristössä. Metrokorttelin hotellin pysäköintipaikkoja voidaan niiden tulevasta käyttöasteesta riippuen mahdollisesti vapauttaa liityntäpysäköinnin käyttöön, mutta metrokorttelin ympäröivien kortteleiden osalta on hyvä varautua

11.11.2021

338/10.02.03/2021
[Itäkeskuksen ja sen
ympäristön
suunnitteluperiaatteet]

liityntäpysäköintipaikkojen suunnitteluun, jos hotellille suunniteltuja paikkoja ei voida hyödyntää. Puotilan metroaseman ympäristöön on esitetty hieman vuoden 2025 ohjearvoa enemmän liityntäpysäköinnin autopaikkoja, mikä on kannatettavaa ja erityisen tärkeää, jos Itäkeskuksen metroaseman liityntäpysäköintipaikkojen määrä jää alhaiseksi.

HSL haluaa olla mukana alueen suunnittelussa jatkossakin.

Lisätietoja lausunnosta antaa joukkoliikennesuunnittelija Essi Kyllönen ja jatkosuunnittelussa yhteyshenkilönä on liikennesuunnittelija Teija Visa, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Mika Nykänen
Toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 11.11.2021. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.